

Stockholms
universitet

Kriminologiska institutionen

Minskar könsskillnaderna i brottslighet bland ungdomar i Stockholms stad?

- En studie av självdeklarerad brottslighet bland ungdomar i årskurs 9 mellan åren 2002-2014

Examensarbete 15 hp

Kriminologi
Kriminologi, kandidatkurs (30 hp)
Höstterminen 2016
Melissa Arista

Sammanfattning

Syftet med föreliggande studie är att undersöka hur könsskillnader i brott har sett ut bland årskurs 9 i Stockholms stad genom att utgå från datamaterial från Stockholms stads Stockholmsenkät mellan åren 2002-2014 och registrerad brottslighet från Brottsförebygganderådet (Brå). Tidigare forskning visar på att det finns två huvudspår som har försökt förklara könsskillnaderna i brott. Det ena spåret har varit att förklara minskningarna i könsskillnaderna utifrån beteende och då framför allt att tjejer begår fler brott än tidigare. Det andra spåret har varit att förstå minskningarna utifrån den formella kontrollen från samhället. Förutom den tidigare forskningen har resultaten analyserats utifrån genusteoretiska perspektiv på sociala och konstruktionistiska förklaringar.

Studien vill addera kunskap om könsskillnaderna i brott samt utesluta eller bekräfta de två tidigare huvudspåren. I studien har ungdomsbrottslighet definierats ur ett legalistiskt perspektiv där brotten kan straffbeläggas.

Metoden för studien är sekundäranalys, där data insamlad från Stockholms stad och offentlig statistik från Brå har legat till grund. I studien är det inte orsakssambanden som har varit i fokus utan det handlar om att studera statistiska samband och se brottsutvecklingen över tid. Statistikkällorna har operationaliserats för att sedan analysera brottsutvecklingen utifrån olika skilda förklaringar. Studien kommer fram till att könsskillnaderna i brott har minskat när det gäller samtlig brottslighet utifrån både självdeklarerad brottslighet och registrerad brottslighet. Minskningarna beror främst på att killarnas brottslighet minskat i större utsträckning och att tjejernas inte har gjort det i lika stor utsträckning. Studien visar även att tjejer i större utsträckning än tidigare och i förhållande till självdeklarerad brottslighet åker fast för polisen oftare. Studien går i linje och bekräftar tidigare forskning om att minskningen i könsskillnaderna inte beror på beteende och en ökning bland tjejernas brottslighet. Minskningen beror snarare på att tjejers registrerade brottslighet har ökat i och med att de i större utsträckning än tidigare har registrerats för brott. Detta beror enligt denna studie på att samhället har en annan syn och tolerans på tjejers brottslighet än tidigare som leder till förändringar i samhällets åtgärder.

Nyckelord: Ungdomsbrottslighet, Könsskillnader, Gender gap,

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
SYFTE	2
FRÅGESTÄLLNINGAR.....	2
AVGRÄNSNINGAR	2
BEGREPPSFÖRKLARINGAR	3
TIDIGARE FORSKNING	4
KÖNSSKILLNADER I BROTTSLIGHET UTIFRÅN UNGDOMARS BETEENDE	4
KÖNSSKILLNADER I BROTTSLIGHET UTIFRÅN FORMELLA KONTROLLEN FRÅN SAMHÄLLET	5
TEORI	6
GENUSTEORETISKA PERSPEKTIV PÅ SOCIALA OCH KONSTRUKTIONISTISKA FÖRKLARINGAR	6
METOD	9
SEKUNDÄRANALYS	9
DATAMATERIAL.....	9
URVAL OCH SVARSFREKVENNS	10
BORTFALL	10
OFFENTLIG STATISTISK	11
VALIDITET, RELIABILITET OCH GENERALISERBARHET.....	11
OPERATIONALISERING	13
ANALYSMETOD	14
ETISKA ÖVERVÄGANDEN	15
RESULTAT	16
DESKRIPTIV STATISTIK.....	16
UNGDOMSBROTTSLIGHET UTIFRÅN KÖNSSKILLNADER I SJÄLVDEKLARERAD BROTTSLIGHET	17
KÖNSSKILLNADER UTIFRÅN MISSTANKEREGISTRET	21
ÅKT FAST FÖR POLISEN UTIFRÅN KÖNSSKILLNADER.....	22
ANALYS	23
AVSLUTANDE DISKUSSIONER	28
KÄLLFÖRTECKNING	31
BILAGOR	33
BILAGA 1: UTKLIPP FRÅN STOCKHOLMSENKÄTEN – FRÅGOR OM BROTT	33

Inledning

Ungdomsbrottslighetens omfattning och fördelning av brott mellan könen påverkas av vilken statistikkälla man väljer att studera. Enligt Brå:s statistik över misstänkta personer var sju procent av 15-åringarna misstänkta för något form av brott år 2005 och bland dem var det tre procent tjejer som var misstänkta för brott och bland killarna var det tio procent. Enligt kriminalstatistiken är det alltså tre gånger så vanligt att en 15-årig kille är misstänkt för något brott än att en lika gammal tjej är det. Det som var intressant i rapporten var att när ungdomarna själva beskrev sin brottslighet i olika undersökningar så visade det sig att skillnaderna mellan killar och tjejer var mindre än vid kriminalstatistiken (Hollari, 2008:379f). Antalet lagförda tjejer i åldern 15-17 år under 2000-2008 visar en markant ökning på 60 % när det gäller brottstypen misshandel och personrån. Kordon och Wetterqvist visar även på mindre skillnader mellan könen när det gäller självdeklarerad brottslighet i jämförelse med anmäld brottslighet. När det gäller hot och våldsbrottslighet är det sex gånger vanligare att en kille är misstänkt än en tjej i samma ålder men enligt egna utsagor är skillnaden bara drygt dubbelt så vanlig för en kille (Kordon & Wetterqvist 2010:58f).

Hollari menar på att samhällets normer och värderingar kan påverka könsrollerna. Förväntningarna som samhället har haft på kvinnor tycks vara att de ska uppvisa mindre aggressivitet och mindre maktlystnad samtidigt som de ska vara mer empatiska och ansvarstagande än män. Genom att kvinnor och tjejer lever upp till dessa förväntningar kan benägenheten att begå brott minska, medan brottslighet inte lika starkt motsätter vad som anses vara manligt utan kan till och med förstärka den manliga identiteten. Förändringar i jämställdhet kan också påverka brottsdeltagandet och desto mer könsrollerna i samhället liknar varandra förväntas brottsmönster vara mer likartade (Hollari, 2008, s 374). Kordon & Wetterqvist refererar till att Tove Pettersson menar på att tjejer inte har varit så passiva när det gäller brott tidigare heller men att det har handlat om att ingen har sett dem, trots att både media och polisen hade samma fokus för tio år sedan. Frågan är om det handlar om ett nytt fenomen eller om det bara är en ny föreställning om hur tjejer egentligen ska bete sig. Tidigare föreställningar påverkar vår syn på köns brottslighet och det kan i sig ha resulterat i en fördröjning inom socialtjänst och polis när det gäller att förstå unga tjejers kriminalitet (Kordon & Wetterqvist 2010:66ff).

Tidigare forskning visar att skillnaderna mellan män och kvinnor avseende brottslighet, det så kallade "gender gap", har minskat över tid. I amerikanska studier (Lauritsen, Heimer & Lynch, 2009:361f.; Steffensmeier, Schwartz, Zhong, & Ackerman, 2005:387) har fokus varit på våldsbrottsligheten mellan gender gap och i svenska studier har man fokuserat på flera brottstyper

och åldersgrupper utifrån gender gap. I den svenska studien kommer man fram till att minskningen i könsskillnader främst är i den senare tonåren (15-20 år) (Estrada, Bäckman & Nilsson, 2015:1287).

Jag vill med denna studie belysa gender gap utifrån ungdomarnas egna självdeklarerade brottslighet då tidigare forskning har påvisat att den skiljer sig från den registrerade brottsligheten. När gender gap används i studien så kommer den översättas med könsskillnader i brott. Det är också av vikt för att förstå könsskillnaderna att kontrollera mot hur många av ungdomarna som åker fast för polisen beroende på kön samt hur många som finns med i brottsregistret utifrån kön. Eftersom det kan ge oss en bild av hur könsskillnaderna påverkas av samhällets och polisens resurser. De två huvudspår som har identifierats för att förklara könsskillnaderna i brott handlar om att minskningarna bör ses utifrån ungdomars beteende eller som en ökning av den formella kontrollen från samhället. Med denna studie vill jag addera kunskap om könsskillnaderna i brott samt bestrida eller bekräfta tidigare forskning. Studien har genomförts med utgång från Stockholmsenkäten där ungdomar självdeklarerar sin brottslighet och rör åren 2002-2014 samt registerdata från Brå under samma år. Trots att denna period är avgränsad och att samhällets normer, förväntningar och kontroll på könen kanske inte främst enbart rör denna period utan även tidigare perioder så kan det tänkas att de fortfarande påverkar ungdomarna under 2000-talet.

Syfte

Syftet med studien är att med utgångspunkt i datamaterial från Stockholmsenkäten 2002-2014 samt registrerad brottslighet undersöka hur könsskillnaderna i brott har sett ut bland årskurs 9 i Stockholm Stad.

Frågeställningar

- Har skillnaderna mellan pojkar och flickor avseende självdeklarerad brottslighet minskat i Stockholms stad under perioden 2002-2014 och beror eventuell minskning på att pojkarna har minskat i högre grad än bland flickorna?
- Har skillnaderna mellan pojkar och flickor avseende att åka fast för polisen minskat i Stockholms stad under perioden 2002-2014?
- Hur förhåller sig könsskillnaderna i självdeklarerad brottslighet till registrerade brottsmisstankar från den offentliga statistiken under perioden 2002-2014?

Avgränsningar

På grund av tidsramen för denna studie har jag valt att endast fokusera på ungdomar i årskurs 9, trots att Stockholmsenkäten både riktar sig till årskurs 9 och årskurs 2 i gymnasiet. Denna avgränsning har gjorts utifrån att ungdomar blir straffbara i och med att de blir 15 år gamla samt då

man har kunnat konstatera att debutåldern för den brottslige ungdomen är i 15 års ålder för att sedan avta vid tonårens slut (jmf Estrada 2007:32).

Begreppsförklaringar

Ungdom

Begreppet *ungdom* är svårdefinierat eftersom dess innehåll inte är givet. Ungdomsperioden är en period mellan barndom och vuxenhet. Det finns olika avgränsningar för vilken åldersmässig period den avser. Avgränsningarna utgår från 11-årsåldern till 20-årsåldern (Estrada & Flyghed, 2013:13f). I den här studien är det niondeklassare som ska studeras och de är i 15-16-års åldern och bedöms i studien som ungdomar.

Ungdomsbrottslighet

Definitionen *Ungdomsbrottslighet* kan beskrivas som den brottslighet ungdomar begår. Det problematiska med begreppet är att det finns olika definitioner på vad brottslighet är. Den vanligast är att utgå från legalistiskt perspektiv, där brott är handlingar belagda med straff enligt brottsbalken eller annan straffrättslagstiftning. En annan definition är att istället fokusera på handlingen som avviker mot regler och förhållningssätt i samhället (Estrada & Flyghed, 2013:15f). I denna studie definieras ungdomsbrottslighet som handlingar utifrån ett legalistiskt perspektiv och där brotten kan straffbeläggas eftersom det i Stockholmsenkäten både finns brottsliga handlingar och mer avvikande handlingar. Denna studie syftar till att undersöka könsskillnader utifrån brottslighet och inte avvikande handlingar.

Kön och genus

Yvonne Hirdman använder genus som ett ersättande begrepp för "könsroller" för att betona de bakomliggande faktorer som finns för de fasta formerna "kvinnor" och "män". Begreppet används även för att förstå att kön inte endast handlar om det kroppsliga eller biologiska könet, utan även innefattar tankar och föreställningar om vad som är manligt och kvinnligt (Hirdman, 2001:12ff). I denna studie används både begreppet genus och kön. Genus används främst vid de teoretiska resonemangen och kön används då vid variabeln kön i genomgången av data, resultat och slutsatser.

Tidigare forskning

I tidigare forskningsdelen kommer den tidigare forskningen som är relevant för studien att presenteras. Forskningen har delats upp i: *könsskillnader i brottslighet utifrån ungdomars beteende* samt *könsskillnader i brottslighet utifrån formella kontrollen från samhället*. Den tidigare forskningen är baserad på både svensk och internationell forskning. Det är av vikt att poängtera att forskningen handlar om ungdomsbrottslighet generellt och är inte inriktad på samma åldersspann som denna studie.

Könsskillnader i brottslighet utifrån ungdomars beteende

I Socialstyrelsens rapport om *Unga och brott* framkommer det att andelen ungdomar som lagförs för brott generellt minskar, främst när det gäller stöld bland killar, medan andelen lagförda tjejer för stöld däremot ökar. Detta tyder på att könsskillnader i relation till brottslighet minskar. Andelen lagförda killar är däremot fortfarande betydligt fler än andelen tjejer (Socialstyrelsen, 2013:7). Förutom när det handlar om snatteri där andelen tjejer lagförda för snatteri till och med är högre än bland killarna i de yngre åldrarna (Socialstyrelsen, 2013:31). Kriminalstatistik påvisar att det finns skillnader kring brottstyper i relation till vilket kön gärningspersonen har. Killar är överrepresenterade när det gäller inbrott, bilstölder och olovlig körning, medan tjejer ofta registreras för snatteri, bedrägeri och narkotikabrott (Estrada, 2013:37). Flera studier visar på att killar oftare begår våldsbrott, grövre tillgreppsbrott och skadegörelse än tjejerna. När det gäller snatteri eller att ha brukat narkotika är det mer jämnt fördelat mellan könen. Studiernas resultat tyder på att det totalt sett skett en minskning av brottsligheten bland ungdomarna de senaste decennierna.

Minskningarna har varit större för killarna än tjejerna (Brå, 2013:45, Svensson & Ring, 2007:199, Bäckman, Estrada, Nilsson, & Shannon, 2014:400).

När det gäller ungdomars våldsbrottslighet i Sverige är bilden mer splittrad. Det beror på att andelen ungdomar som blir lagförda för misshandel har ökat men utifrån självdeklarationsstudier finns det inget som tyder på att ungdomars våldsutövande har ökat. Även när man tittar sjukhusens uppgifter och dödsorsaksstatistiken ligger den relativt stabil under de senaste decennierna (Socialstyrelsen, 2013:46). Utifrån kriminalstatistiken i USA de senaste decennierna har tjejer arresterats för våldsbrott i högre utsträckning än tidigare och ökningen har varit större än hos killar som arresterats. Ökningen har främst handlat om brott som misshandel, grov misshandel och andra typer av våldsbrott som t.ex. rån (Steffensmeier et al. 2005:356). Arresteringsstatistiken som presenterats i tidigare studier visar att könsskillnaderna minskar inom våldsbrottsligheten. Den förklaring som har getts är en förändring i tjejers beteende de senaste decennierna. Ett av de mest kända argumenten menar på att det handlar om kvinnlig frigörelse, genom att kvinnor får ökad social makt

och frihet vilket leder till mindre informell kontroll och till fler möjligheter att begå våldsbrott (Lauritsen et al. 2009:364).

Trender i könsskillnader visar utifrån både kriminalstatistik samt självdeklarerade studier att könsskillnaderna i våldsbrottslighet har minskat. Skillnaderna beror på att männens brottslighet har minskat mer än kvinnornas brottslighet. Trots att männen stod för den största andelen våldsbrott så står kvinnliga förövare för en större del av de totala misshandelsbrotten och rånen än tidigare. Studien kommer även fram till att kriminalstatistiken och den självdeklarerade datan visar på liknande utveckling över tid snarare än att skillnader mellan de kan identifieras. Likheterna mellan dessa data förkastar teorin om att det skulle bero på polisens nya angreppssätt mot kvinnliga förövare och menar istället på att det beror på skillnader i beteendet av kvinnliga och manliga förövare (Lauritsen et al. 2009:383ff).

Könsskillnader i brottslighet utifrån formella kontrollen från samhället

I en svensk studie kring könsskillnader i brott tas vikten av ”net-widening” upp, vilket innebär en minskning i synen och toleransen för brottslighet generellt sett. Könsskillnaderna i brott förklaras utifrån att man väljer att reagera mot brott och inte mot benägenheten att begå brott. Genom ”net-widening” kommer nya grupper i samhället att identifieras än tidigare och en sådan grupp är unga tjejer som begår brott. Studien kommer fram till att det finns en minskning i könsskillnader i brott men att den inte beror på att tjejer begår mer brott än tidigare. Studien visar att de grövre brotten bland könen är oförändrade medan det är de lindrigare brotten som har minskat i förhållande till varandra. Detta kan förklaras genom ”net-widening” där samhället upptäcker och reagerar i större utsträckning på lindrigare brott. En annan viktig aspekt de kommer fram till är att det är männens minskning av brott som också påverkar könsskillnaderna i brott (Estrada et al. 2015:1273ff).

I en studie kring könsskillnader i våldsbrott, görs analysen utifrån flera datakällor där man ser på både misstankestatistik och självdeklarerade studier. Studien visar på att ökningen av tjejers våldsbrott som påvisas i misstankeregistret inte bekräftas i de självdeklarerade studierna (Steffensmeier et al. 2005:395). Studien kommer fram till att det finns en ganska liten skillnad mellan könen när det gäller våldsbrott med mindre våldsutövning som misshandel till exempel. När det gäller grövre våldsbrottslighet som grov misshandel till exempel är skillnaden mellan könen större och stämmer överens med den bild vi har av att killar begår fler grövre brott. Studien visar att det finns en liten övergripande förändring i tjejernas nivåer av våld under de senaste decennierna och oförändrat eller mycket lite, om någon, förändring i skillnaderna mellan könen i ungdomsvåld. Skillnaden mellan dessa stämmer inte överens med den teoretiska ramen som finns och som förklarar könsskillnaderna i brottslighet utifrån beteende. Den stämmer däremot överens med

hypoteserna kring gripande och konstruktionistiska perspektiv. Det innebär att gripandet av fler tjejer leder till mindre skillnad mellan könen som beror på ändringar i brottsbekämpningsmetoder samt ungdomsrättsvården. Polisarbetet fokuserar mer på att åtala mot mindre typer av allvarliga våldsbrott och dessutom har lagändringar påverkat (Steffensmeier et al. 2005:387ff).

Under de senaste decennierna har det enligt den tidigare forskningen skett en tydlig förändring i samhället mot en större känslighet för vad som anses och uppfattas som våld, men även hur det ska kontrolleras. Ett tydligt exempel som påverkar kriminalstatistiken är att tidigare polisanmälde inte skolan i samma utsträckning som nu utan försökte själv lösa de ”konflikter” som uppstod. Det är tydligt att det har skett en förändring i samhällets reaktion mot ungdomar som begår brott. Reaktionsförändringen som har skett ger en förändrad bild av gärningspersonen och man tänker inte lika mycket utifrån stämplingsperspektivet utan fokus ligger på ett kontrollteoretiskt perspektiv där tidigare, tydliga och konsekventa åtgärder är av vikt (Estrada, 2010: 320ff; Steffensmeier et al. 2005:367). Reaktionsförändringen blir tydlig i skillnaden mellan kriminalstatistiken och självdeklarationsstudierna eftersom att fler händelser anmäls och kommer till myndigheternas kännedom (Socialstyrelsen, 2013:46). Både i Sverige och i andra länder, har ökningen av registrerade våldsamma brott berott på en ökad benägenhet att rapportera brott snarare än förändringar i de misstänkta beteende (Bäckman et. al 2014:400).

Teori

I teoridelen kommer teorierna som ligger till grund för studien att presenteras för att sedan analyseras mot resultatet. Teorierna presenteras utifrån *genusteoretiska perspektiv på sociala och konstruktionistiska förklaringar*.

Genusteoretiska perspektiv på sociala och konstruktionistiska förklaringar

Connell & Pearce beskriver hur det genom hela livet, från omgivningen, ges uttryck för hur vi människor bör uppföra oss utifrån vår könstillhörighet. På så sätt skapas och bevaras genusskillnader. Synen på genusskillnader som ”naturliga” leder till att det blir skandal om någon inte följer mönstret (Connell & Pearce, 2015:18f). Av denna anledning är mycket av det som anses vara typiskt manliga och kvinnliga tankemönster ett resultat av att våra hjärnor formats utifrån det vi lär in. Ett exempel som författaren ger är hur samhället på sätt och vis förbereder killar till våld från tidig ålder (Connell & Pearce, 2015:17,76).

Handlings- och rörelsemönster hos tjejer påverkas, enligt en genusteoretisk analys, av sociala och kulturella föreställningar om vad som är ett eftersträvänt beteende i en viss kontext (Lander, 2003:22f). Traditionellt sätt finns det vissa begrepp, normer och roller i samhället som påverkar hur

vi ser på maskulint och feminint. Det feminina associeras med begrepp som ”underordnad”, ”passiv”, och svag”, medan det maskulina i kontrast associeras med ”överordnad”, ”aktiv” och ”stark”. Mäns och kvinnors kriminalitet brukar förklaras utifrån medfödda egenskaper, deras inlärd beteende samt den påverkan som vår omgivande miljö bidrar med. Det finns även en feministisk förklaring till varför kvinnor begår brott. Där orsaken till kriminalitet ses som en effekt av det kvinnoförtryck som råder i samhället. Den norm som finns bestämmer vad som är ett acceptabelt beteende för en kvinna utifrån de kulturella och sociala rollerna i samhället. Den bilden samhället har av normen är mindre tillåtande för kvinnor och de kvinnor som inte passar in i den bilden riskerar att i större utsträckning drivas in i kriminalitet och ses som avvikande (jmf Shoemaker, 2000:235f; Pettersson, 2003:142, Lander, 2003:33).

Minskningen av könsskillnaderna skulle kunna förklaras utifrån kvinnors frigörelse. Genom att kvinnor har blivit friare i att utveckla deras egna individuella potentialer och att uppnå deras egna mål, så blir de automatiskt mer utsatta för kriminell frustration och stress i livet. Vilket männen upplevt under längre tid. Kvinnorna blir även mer exponerade för tillfällen att begå brott. Tjejeers brottslighet kan även ses utifrån de ovannämnda aspekterna då tjejer försöker efterlikna deras mammor och systrar. Det innebär att den förväntade frigörelsen hos kvinnor även kan identifieras hos yngre tjejer. Frigörelsen har påverkat tjejer på så sätt att två mönster kan urskiljas. Den första handlar om att tjejer försöker efterlikna killars beteende genom att till exempel vara mer inblandade i slagsmål och gängkonstruktioner. Den andra är en ökad frekvens av brottslighet i största allmänhet, som påverkas ytterligare av frigörelsen vilket bidrar till oro och osäkerhet i en redan orolig period i livet (Shoemaker, 2000, s 238). Även Sutherland menade på att genom att kvinnors och mäns sociala roller närmade sig varandra så skulle kvinnors brottslighet öka (Sutherland, 1947:100).

Messerschmidt menar på att ungdomars brottslighet måste förstås utifrån en teori som förenar vardagens mikronivå med större sociala strukturer. Han har utvecklat vad han benämner som *structured action theory* som bidrar till att förstå hur individ- och samhällsstrukturer påverkar varandra (Messerschmidt 1993:63, 2004:40). Teorin handlar om att strukturer som maktskillnader mellan grupper och kön påverkar människors beteenden vilket i sin tur reproducerar de strukturella förhållandena. Samhällsförhållanden påverkar individers uppträdanden och uppmuntrar eller begränsar beteenden och handlingar vilket befäster en genustillhörighet. Individen kan dock ändra och utmana strukturer (Messerschmidt, 1997:5ff).

Messerschmidt för en kritik mot att könsperspektiv brister i flexibilitet och anser att kön bör ses som mer flytande och komplexa kategorier och framhåller att kön är situationellt. Maskulinitet och

femininitet ska ses som en social konstruktion som reflekterar unika omständigheter och förhållanden och som kan förändras beroende på kontexten. Messerschmidt menar på att genus och våld görs i olika i skilda miljöer och menar att människan anpassar sitt agerande och uppträdande efter situationen (Messerschmidt, 1997:12). Detta innebär att en individ kan utföra handlingar som är kodade som det motsatta könets utan att den fundamentala könsidentiteten ändras (Messerschmidt, 2004:36).

Genusteoretiskt är det främst maskuliniteter som associeras till brottslighet och våldsamt beteende. De definitioner som finns är att både brottslighet och våldsamt beteende ses som en påtaglig markering av att upprätthålla och bekräfta sin maskulinitet. Dessutom ger mäns makt både fler legitima och illegitima möjligheter att begå brott jämfört med kvinnor. Brott kan utgöra en möjlighet till att skapa (konstruera) genus, när andra möjligheter inte ges, så som karriär eller utbildning (jmf Karlsson & Pettersson, 2003:5; Messerschmidt, 1993:71 & 182).

Otto Pollacks verk *Kvinnan som brottsling* presenterar en teori om att kvinnors brottslighet utgår från att kvinnor behandlas olika jämfört med män i rättssystemet. Han motsätter sig att det råder en markant skillnad mellan könen gällande brottslighet och menar på att skillnaderna i brott beror på kvinnors dolda brottslighet. Kvinnors brottslighet har underskattats och återspeglar biologiska skillnader i ett givet sociologiskt sammanhang (Pollak 1953:21 & 167f). I linje med Pollak menar Chesney-Lind (2002) att det har förts feministisk kritik mot att kvinnlig brottslighet genom tiderna har ignorerats, bagatelliserats och till och med nekats vilket har lett till en ökad medvetenhet. Det har ökat allmänhetens medvetenhet om kvinnlig brottslighet och gett upphov till oro för bortglömda tjejer (Chesney-Lind, 2002:81ff). Detta har i sin tur lett till ett nytt och annat sätt att se på tjejers brottslighet, såsom mindre samhällelig tolerant samt mer övervakning av tjejers antisociala beteende och brottslighet. Förändringar som har identifierats handlar om hur man utövar lagstiftningen och en utveckling av polisär -och straff-filosofier, där allt större fokus ligger på ungdomars utveckling, feminism och brottsoffers rörelse. Vissa menar på att de nya metoderna att kontrollera brottslighet har använts främst mot ungdomar generellt men också kanske främst mot tjejer (Steffensmeier et al. 2005:362; Chesney-Lind, 2002:81ff). En sådan polisär utveckling är hur killarnas brottslighet som har varit känd sedan länge ska bekämpas. Polisära strategier har varit "hot-spots" men också mer generella åtgärder för att minska alkoholkonsumtionen, vilket kan ha lett till minskad brottslighet hos killarna (Cohen & Felson, 1979 i Estrada et al. 2015:1276).

Metod

I metoddelen kommer metodvalen att presenteras. Avsnittet inleds med en presentation om vilken typ av studie det är. Sedan presenteras datamaterialet som studien bygger på. Därefter kommer två avsnitt om urval och svarsfrekvens samt bortfall. Efter det presenteras ett avsnitt om offentlig statistik, för att sedan diskutera begreppen validitet, reliabilitet samt generaliserbarhet. Därefter beskrivs operationaliseringen som har gjorts med materialet och därefter hur dataanalysen har skett. För att slutligen diskutera etiska överväganden.

Sekundäranalys

Denna studie bygger på en sekundäranalys, som innebär att datan som ligger till grund är insamlad av andra forskare. Denna typ av material är lämplig för att uppfylla syftet med studien, då det är en stor insamlad data för att undersöka könsskillnaderna i brottslighet bland ungdomar över tid. En fördel med en sekundäranalys i den här studien är att datan är av god kvalitet, där urvalsprocessen har varit noggrann och resulterat i en totalundersökning med stor datamängd. Denna studie är en tvärsnittsstudie som innebär att datan är insamlad vid mer än ett tillfälle, enkätundersökningarna har genomförts återkommande och studien använder sig av flera årgångar i syfte att studera brottsutvecklingen över tid. Ungdomarna som studeras i studien är i samma ålder vid varje tillfälle men det är olika ungdomar vid varje årgång. Även om det är svårt att dra kausala slutsatser så kan olika utvecklingsriktningar identifieras. En annan viktig aspekt är tid och pengar, där denna studie inte hade kunnat genomföras med tanke på tidsramen för att få tillgång till denna typ och storlek av data samt att det hade kostat för mycket. Fördelarna är även att mer tid kan läggas åt analysen av datan och på så sätt hitta nya tolkningar i datan (jmf Bryman, 2011:64ff & 302ff). Det finns även begränsningar med sekundäranalys, som att man inte är bekant med materialet och att det finns svårigheter med att ta vid någon annans data och dess struktur (jmf Bryman, 2011:304f).

Datamaterial

Denna studie bygger på material som utgörs av sammanlagt sju omgångar (vartannat år mellan åren 2002-2014) av Stockholmsenkäten, som är en självrapporteringsstudie som utförs av Stockholms stad. Undersökningen genomförs i samtliga klasser i årskurs 9 i grundskolor och i år 2 på gymnasiet som genomförts av Stockholms stad. Fristående skolor deltar frivilligt. Stockholmsenkäten är en självrapporteringsstudie som riktar sig till ungdomar och genomförs vartannat år. Frågorna i enkäten har sedan slutet av 1990-talet inte förändrats i nämnvärd utsträckning. Med undantag för små förändringar har undersökningen genomförts i sin nuvarande form samtliga jämna år sedan 2000. Datainsamlingen har skett genom att eleverna har fått fylla i enkäterna under lektionstid. Enkäterna har delats ut efter instruktion till skolans kontaktperson och svarskuvert har bifogats med enkäten. Eleverna har besvarat enkäten anonymt under lektionstid (Teknisk rapport, 2014:4ff).

Urval och svarsfrekvens

Samtliga skolor med elever i årskurs 9 och 2 på gymnasiet i Stockholms stad och även vissa kranskommuner i Stockholms län, såväl kommunala som fristående skolor kontaktades med ett informationsbrev och blev därefter uppringa för att delta i undersökningen (Teknisk rapport, 2014:6). Denna studie avser endast ungdomar boende i Stockholm stad. Sedan 2002 har svarsfrekvensen för ungdomar boende i Stockholms stad varierat mellan som lägst 8375 (år 2002) ungdomar till som högst 11210 ungdomar (år 2010) Nedan är en tabell över samtliga år i studien men den gäller för både årskurs 9 samt årkurs 2 på gymnasiet (Stockholm stad, 2014:3).

Tabell 1. Beskrivning av svarsfrekvens Stockholmsenkäten 2002-2014

2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
8433	8866	10 032	10 022	11 386	10 307	8997

Antalet skolor som har deltagit i undersökningen har varit mellan 62-67 kommunala grundskolor mellan åren 2006-2012 samt har fristående grundskolor ökat från 18 skolor till 48 skolor under samma år (Tekniska rapporter, 2006-2014).

Bortfall

Det är två typer av bortfall som förekommer i enkäterna. Den första typen handlar om externt bortfall, vilket innebär att elever som borde varit med i undersökningen inte är det av olika anledningar. Den andra typen är internt bortfall som innebär att frågor lämnas helt obesvarade av den svarande. Bortfallet representerar både boenden i Stockholm Stad samt kranskommunerna i Stockholms län. Det specifika bortfallet för boenden i Stockholm stad saknas i de tekniska rapporterna (Tekniska rapporter, 2006-2014).

Tabell 2. Beskrivning av bortfall Stockholmsenkäten 2006-2014

	Utdelade enkäter	Justerade enkäter	Inkomna enkäter	Svarsfrekvens	Bortfall
2006	29 415	29 447	22 664	78 %	22 %
2008	ca 37 000	36 562	29 813	82 %	18 %
2010	ca 40 000	37 999	29 937	79 %	21 %
2012	26 204	-	-	77,5 %	22,5 %
2014	29 365	-	22 919	78 %	22 %

Offentlig statistisk

Studien bygger även tills viss del på offentlig statistik. Statistiken har hämtats på Brottförebyggande rådets hemsida och de sökval som har gjorts är: misstänkta utifrån kön och ålder under samtliga år som studien avser. Eftersom det inte har gått att få fram statistik för enbart Stockholm så är det hela Sveriges brottsmisstänka ungdomar som redovisas. Då denna studie syftar till att se brottsutvecklingen bland ungdomar, kommer en jämförelse att kunna göras då brottsutvecklingen i Stockholm korresponderar relativt väl mot brottsutvecklingen i landet (Brå, 2014:23f). Statistiken följer inte samma ungdomar och det är olika antal individer i födelsekohorten som har förändrats under åren som studien avser. Därmed kan det påverka antal misstänkta för brott utifrån antal ungdomar i födelsekohorterna. Dock gäller samma kohorter i Stockholmsenkäten och därför kan likheter och skillnader identifieras ändå.

De fördelar som finns med offentlig statistik är liknande de för sekundärdata, informationen är redan insamlad och på så sätt sparas det både tid och pengar. Offentlig statistisk data är också väldigt användbart vid tvärsnittliga studier som denna. Det som är problematiskt med offentlig statistik är att det kan vara vilseledande då det enbart visar på de individer som har blivit anmälda för brott och inte på alla som har begått brott. Denna problematik är ett skäl till varför inte misstankestatistik används i större utsträckning i denna studie. Studien påverkas inte av att det är vilseledande med antal anmälningar eftersom syften med studien är att studera brottslighetens utveckling och inte omfattning (jmf Bryman, 2011:305f). Kriminalstatistiken och i den här studien den offentliga statistiken utgör en central och viktig källa till kunskapsproduktion om brottslighetens struktur om utvecklingen och om skillnader i brottslighet avseende bland annat kön. Det är dock viktigt att komma ihåg att denna typ av statistik inte är en direkt återspeglning om hur ungdomsbrottsligheten ser ut utan ska snarare ses som en ”social produkt” (Estrada & Flyghed, 2013:27f).

Validitet, Reliabilitet och Generaliserbarhet

Validitet innebär att det som mäts och analyseras i en studie motsvarar det som är relevant för studien. Om en studie har en låg validitet så har den inte undersökt eller mätt det som den var menad att mäta. Validitetsbegreppet kan delas upp i två termer, intern och extern. Den interna validiteten handlar om huruvida de slutsatser som dragits i studien är trovärdig eller inte. Den externa validiteten handlar om huruvida de slutsatser som framkommer går att generalisera även till andra situationer (Bryman, 2011:50f).

I denna studie är det viktigt att förhålla sig till att de resultat som framkommer inte speglar den verkliga ungdomsbrottsligheten i Sverige utan visar på endast på hur ungdomsbrottslighet sett ut

bland Stockholms Stads ungdomar under en avgränsad tidsperiod. Däremot kan studien anses mäta vad den anser mäta då syftet handlar om brottsutvecklingen bland ungdomarna i Stockholm Stad. Trots att det finns bortfall i studien (som presenteras ovan) så har bortfallet inte varit så pass föränderlig att det skulle påverka resultatet i någon större utsträckning, vilket talar för frånvaro av systematiska fel i studien och därmed högre validitet.

Validiteten mäts även genom att de teoretiska definitionerna av begreppen stämmer överens med operationaliseringen av begreppen (jmf Djurfeldt, Larsson, Stjärnhagen 2010:104). Undersökningens validitet stärks genom tydliga definitioner av begreppen utifrån de teoretiska utgångspunkterna samt tidigare forskning men även utifrån datamaterialet. Operationaliseringen har skett genom att definitionerna har anpassats för att ha en tydlig koppling till Stockholmsenkätens frågor och kunnat besvara syftet genom teori och tidigare forskning. Genom att studien bygger på sekundärdata har syftet och frågeställningarna anpassats efter materialet, vilket har ökat chansen att mäta det som avses mäta.

Reliabilitet används för att kontrollera en studies tillförlitlighet. En undersökning med hög reliabilitet ska kunna göras om flera gånger och återge samma resultat. Det handlar också om frånvaron av slumpmässiga fel som kan uppstå i datainsamlingen och kodningen av materialet (Djurfeldt, Larsson, Stjärnhagen 2010:104). Stockholmsenkäten delas ut av kontaktpersonerna på skolorna och kodas därefter genom upphandlade aktörer av Stockholm Stad. Eftersom det är flera kontaktpersoner som är inblandade kan det öka risken för slumpmässiga fel då olika personer kan förklara enkäten på olika sätt och även svara på eventuella frågor på olika sätt. Detta har försökts förebygga genom ett gemensamt brev till alla kontaktpersoner. Kodningen av datan har hanterats av erfarna personer vilket minskar risken för systematiska fel. Genom att på ett transparent sätt beskriva alla delar i studien så ökar det chansen för att någon annan gör om studien och får samma resultat.

Generaliserbarhet handlar om huruvida resultaten kan generaliseras till andra grupper och situationer än de som varit aktuella i studien. I kvantitativa studier vill man ha ett så representativt urval som möjligt för att kunna generalisera resultaten (Bryman, 2011:168f). Generaliserbarheten i Stockholmsenkäten är hög då det är en totalundersökning som till stor del alla i populationen har deltagit i genom att svara på enkäten. Det har självklart förekommit bortfall som är oundvikligt men som kan påverka systematiska fel i studien trots att datan är väl utarbetad. Det som kan vara en nackdel är att bortfallet kan bestå i ungdomar med riskbeteende som skulle kunna påverka studiens resultat. Detta bortfall bör dock vara konstant under årsperioderna som redovisas och då det är

ungdomarnas brottslighetsutveckling som är fokus bör det ej påverkas av bortfallet. Eftersom det är alla Stockholms stads skolor och relativt många friskolor i Stockholm är det ett representativt urval för ungdomarna som bor i Stockholms kommun. Gällande generaliseringar för ungdomar i resten av landet skulle man kunna göra jämförelser med resten av landet då brottsutvecklingen i Stockholm korresponderar relativt väl mot brottsutvecklingen i landet som tidigare nämnt enligt Brå (Brå, 2014:23f).

Operationalisering

En kvantitativ studie kräver en mätning av de begrepp som forskaren är intresserad av. Begreppen kan anta formen av beroende eller oberoende variabler. Det handlar om att definiera begreppen (Bryman 2011:154). Genom enkätfrågorna kommer definitionen och mätningen av begreppen att förtydligas i denna studie.

Den första beroende variabeln vid analysen handlar om ungdomsbrottslighet d.v.s. om de har begått något brott. Detta mäts utifrån två enkätfrågor. Den första är: *Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?* Det finns 19 påståenden under frågorna kring brott. Utifrån dessa påståenden har det sorterats och valts bort kring de som inte är att anses som brott utifrån det legalistiska perspektivet på ungdomsbrott, som definieras i början av studien under bakgrund. De brott/avvikande handlingar som inte har funnits med samtliga år som studien avser har också valts bort, då det ej går att se på någon utveckling om det saknas data från vissa år. De enkätfrågorna som återstår är *snattat, stöld, häleri, skadegörelse, inbrott, misshandel och burit vapen*. Stöld omformuleras från stulit som: stulit ut någon annans ficka? Häleri omformuleras och sätts samman från: köpt något du trodde var stulet samt: sålt något du trodde var stulet. Klottrat omformuleras till skadegörelse. Inbrott omformuleras från gjort inbrott i bil, affär, kiosk eller annan byggnad. Misshandel omformuleras från: med avsikt slagit någon så att du tror att han/hon behövt uppsöka sjukvård. För att se vilka enkätfrågor som inte är med i studien jämför med bilaga 1.

Till varje påstående finns det 5 svarsalternativ: Ingen, 1-2 gånger, 3-5 gånger, 6-10 gånger, Mer än 10 gånger. Den andra är: *Har du någon gång använt narkotika?* Svarsalternativen är Nej och Ja. Svarsalternativen i enkätfrågorna kodas därför utifrån ”ingen” kodas 0 och 1-2 gånger, 3-5 gånger, 6-10 gånger, Mer än 10 gånger kodas 1. Svarsalternativen i andra enkätfrågan kodas utifrån Nej kodas 0 och Ja kodas 1. Genom denna kodning uppstår två grupper, de ungdomar som har inte har begått brott och de ungdomar som har begått brott.

Studiens syfte är också att se hur könsskillnader i ungdomsbrottslighet förhåller sig till varandra, därför har även brottstyper kategoriserats utifrån ”lindrigare” och ”grövre” brott. Denna

kategorisering gäller för denna studie och har baserats utifrån Brås definitioner i rapporten ”*Barn som begår brott*” där lindriga och grövre brott definieras i likhet med studien. I rapporten benämns vissa typer av narkotikabrott som grövre brott, i denna studie är frågan inriktad på eget bruk och bedöms som lindrigt (jmf Brå, 2008:10ff).

De lindrigare brotten är: *snatteri, stöld, häleri, skadegörelse och narkotikabrott* och de grövre är: *inbrott, misshandel och burit vapen*. Utifrån detta har samtliga brott kodats om utifrån antal gånger brotten har begåtts. 0 gånger blir 1, 1-2 ggr räknas som 1 brott, 3-5 ggr som 3 brott, 6-10 ggr blir 6 brott och mer än 10 ggr blir 10 brott. Sedan räknas medelvärdet ut och jämförs med det genomsnittliga antalet brott bland pojkar respektive flickor. Denna fråga ställs även den som en beroende variabel.

Studien syftar även till att se om det är skillnad mellan könen gällande enkätfråga: Har du någon gång åkt fast för polisen? Svartalternativen i frågan är ”nej” och ”ja” och kodas om till 0 och 1. Sedan jämförs procentandelar pojkar respektive flickor som har åkt fast. Denna fråga ställs även den som en beroende variabel.

Den oberoende variabel är den som kan tänkas påverka beroendevariabeln om brottslighet. Den variabeln som studien syftar att undersöka är *kön*. Den variabeln är uppdelad i tre svartalternativ ”pojke”, ”flicka” och ”ej svar”. De elever som inte har besvarat frågan om könstillhörighet har hamnat i kategorin Ej svar. En anledning till att man inte har svarat kan bland annat vara att man missat frågan eller att man inte identifierar sig själv utifrån någon av de två valbara kategorierna av kön. Variabeln kön har delats upp utifrån tjej och kille och de som inte har svarat på frågan har exkluderats eftersom studiens syfte är att se ungdomsbrottsligheten utifrån kön.

I misstankestatistiken från Brå presenteras de ungdomar i 15-16 års ålder som av polis eller åklagare misstänks för brott, med som lägst misstankegraden skäligen misstänkt, och där misstanken kvarstår efter avslutad utredning. Skäligen misstänkt innebär att det finns starka anledningar för misstanken. Det är antal brott utifrån könsskillnader som redovisas utifrån stöldbrott, brott mot person, skadegörelsebrott, bedrägeribrott, trafikbrott och narkotikabrott.

(Brå, 2016).

Analysmetod

Analysmetoden är bivariat. I en bivariat analys studeras sambandet eller samvariationen mellan två variabler, och om och i så fall hur variablerna påverkar varandra. En variabel förväntas skapa en förändring i den andra, det är en fråga om ett orsakssamband där en händelse orsakar en betingelse

(Djurfeldt et. al 2010:137f). I denna studie är det inte orsakssambanden som ska undersökas utan det handlar om att studera statistiska samband och se brottsutvecklingen över tid. Olika statistikkällor och operationaliseringar har använts för att analysera brottsutvecklingen utifrån ett antal skilda förklaringar. Materialet har analyserats i SPSS och Excel och sedan redovisats i linjediagram som skapats i Excel. Diagrammen redovisas i procent antingen till totalt antal svarande ungdomar eller i förhållande till brottsaktiva ungdomar. Samtliga redovisningar är utifrån åren som studien avser. Ambitionen är att få en bild av hur ungdomsbrottslighet har sett ut över tid och mellan könen som variabel samt att se huruvida den beroende variabeln åkt fast för polisen skiljer sig mellan könen.

Etiska överväganden

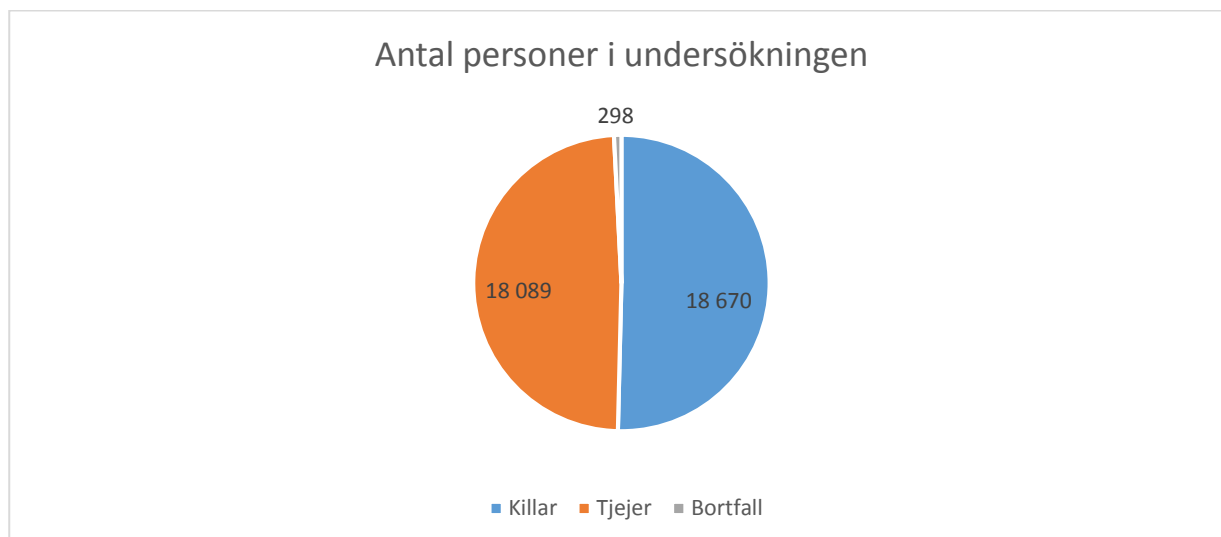
Vetenskapsrådet har fyra allmänna huvudkrav: *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Informationskravet innebär att forskaren ska informera om den aktuella forskningsuppgiftens syfte (Vetenskapsrådet 2002:5f). Informationskravet har uppfyllts genom att för att ta del av datan från Stockholms stad så har det fyllts i papper där forskningens syfte, övergripande frågeställningar samt var den ska publiceras har skickats in för godkännande. Samtyckeskravet innebär att deltagare i undersökningen själva har rätt att bestämma över sin medverkan (Vetenskapsrådet 2002:9). Samtyckeskravet blir mindre relevant eftersom det är sekundärdata som används i denna studie och som redan är inhämtad och kodad. Konfidentialitetskravet innebär att alla medverkande personer i undersökningen och personuppgifter skall förvaras på sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem (Vetenskapsrådet 2002:12). Detta uppnås då Stockholmsenkäten är anonym och det inte går att spåra till någon enskild person. Datan ska trots detta förvaras på säkert ställe tills dess att studien är genomförd och därefter raderas. Det fjärde och sista kravet, nyttjandekravet, innebär att insamlade uppgifter endast får användas för forskningsändamål (Vetenskapsrådet 2002:14). Även detta har studien tagit hänsyn till, där det hämtade materialet uteslutande används enbart till studien.

Resultat

Resultatdelen inleds med deskriptiv beskrivning av deltagarna i undersökningen utifrån totalantal ungdomar samt antal tjejer och killar. Dessutom kommer det att beskrivas hur många av ungdomarna total sett det är som har begått brott. Datamaterialet kommer sedan att presenteras utifrån diagram med efterföljande kommentarer och förtydliganden. Datamaterialet kommer att delas in i tre delar: *Ungdomsbrottslighet utifrån könsskillnader i självdeklarerad brottslighet*, *Ungdomsbrottslighet utifrån könsskillnader i registrerad brottslighet* och *Åkt fast för polisen utifrån könsskillnader*. Diagrammen kommer att presenteras utifrån procent och antal beroende på vad diagrammet avser. Under den första delen kommer även den offentliga statistiken från Brå att presenteras.

Deskriptiv statistik

Diagram 1. Beskrivning av respondenterna i undersökningen utifrån kön

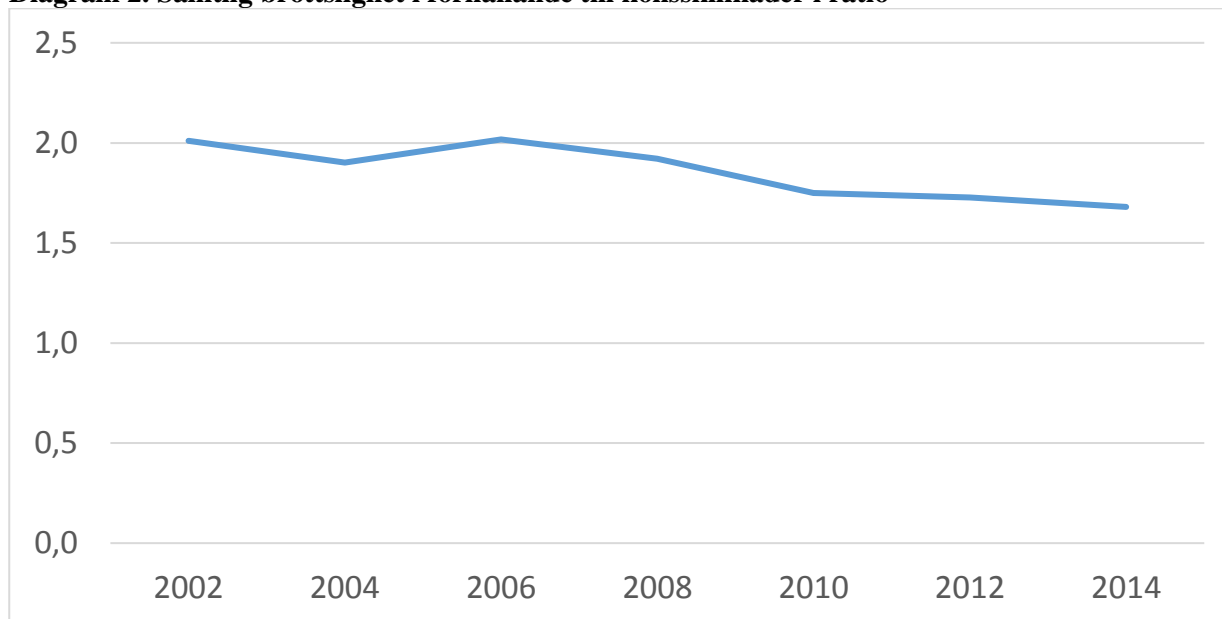

Totalt var det 37 057 ungdomar som har svarat på enkäten varav 18 670 var killar och 18 089 var tjejer. Det är nästan lika många tjejer som killar som deltog i studien. Bortfallet utifrån könsdefiniering är 298 personer som valde att inte ange sig som varken kille eller tjej.

Då detta antal är så pass lågt påverkar det inte utfallet i studien. Studien vill undersöka könsskillnader och det då vore det fel att inkludera de personer som inte identifieras utifrån ett kön.

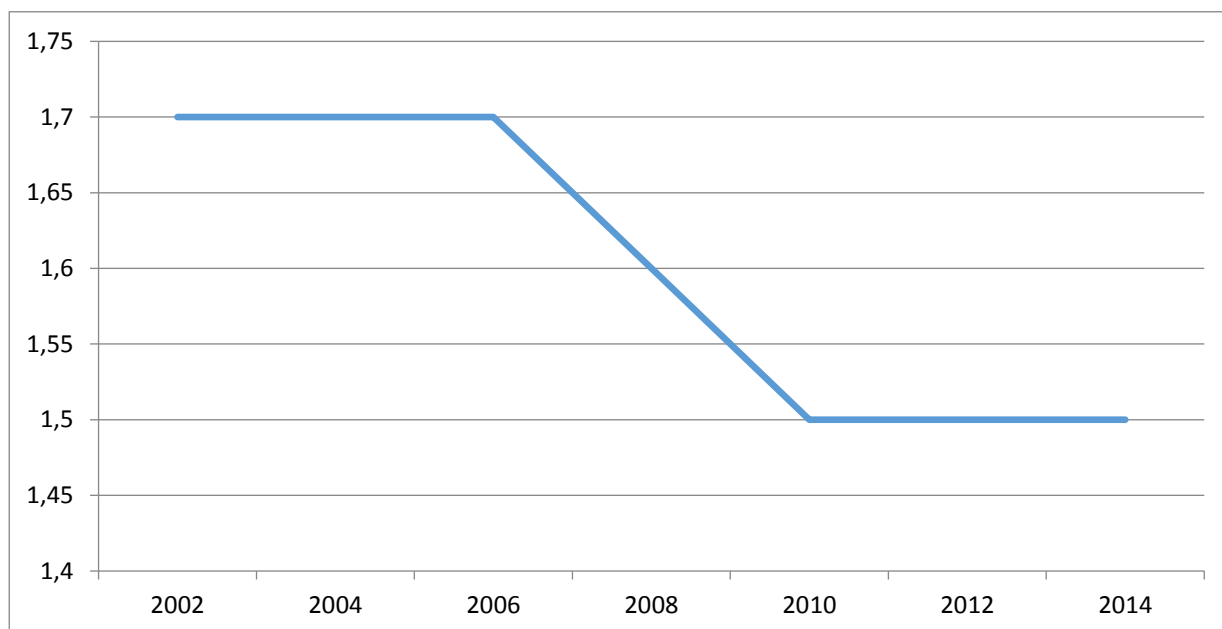
Ungdomsbrottslighet utifrån könsskillnader i självdeklarerad brottslighet

Diagram 2. Samtlig brottslighet i förhållande till könsskillnader i ratio

Diagrammet visar att år 2002 var det 2 killar på en tjej som begick ett brott. Den siffran har gradvis sjunkit genom åren förutom år 2006 då det var på samma nivå som år 2002. Slutligen var det år 2014 1,7 killar på en tjej som begick ett brott. Det är en minskning med 0,3 i ratio, vilket innebär en minskning med 30 % under åren.

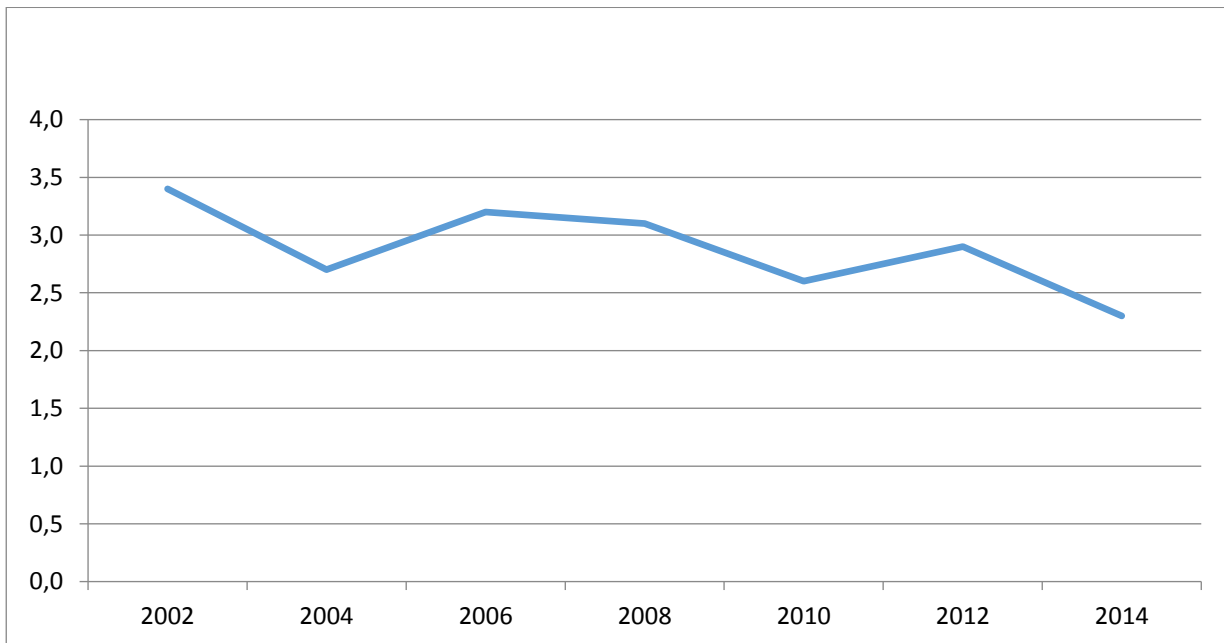
Diagram 3. Lindriga brott i förhållande till könsskillnader i ratio

Diagrammet visar att 2002 var det så var det 1,7 killar på varje tjej som begick ett lindrigt brott. Den siffran sjönk till 1,6 2006 och minskade där med 0,1 ratio, vilket innebär en minskning

med 10 %. Sedan minskade det ytterligare och har sen 2010 varit 1,5. Det visar på en minskning med 0,2 ration dvs. 20 %. Diagrammet visar att tjejer i större utsträckning än tidigare begår lindriga brott i förhållande till killarnas brottslighet. Det visar även på att könsskillnader har minskat sedan 2002 till 2014.

Diagram 4. Grövre brott i förhållande till könsskillnader i ratio

Diagrammet visar att den grövre brottsligheten i förhållande till könsskillnader har fluktuerat i högre utsträckning än den lindriga brottsligheten. 2002 var det 3,4 killar på en tjejs grövre brottslighet sedan dess sjönk det och könsskillnaderna blev mindre för att sedan öka. 2010 sjönk det lite för att sedan öka 2012, men slutligen minska till 2,3 2014. Det är en minskning på 1,1 ratio. Det som kan utläsas av diagrammet är att minskningen i könsskillnaderna utifrån grövre brottslighet har successivt minskat men killarna står fortfarande för en större andel av den grövre brottsligheten.

Diagram 5. Andel ungdomar uppdelat i kön som begår brott utifrån antal personer som är med i undersökningen

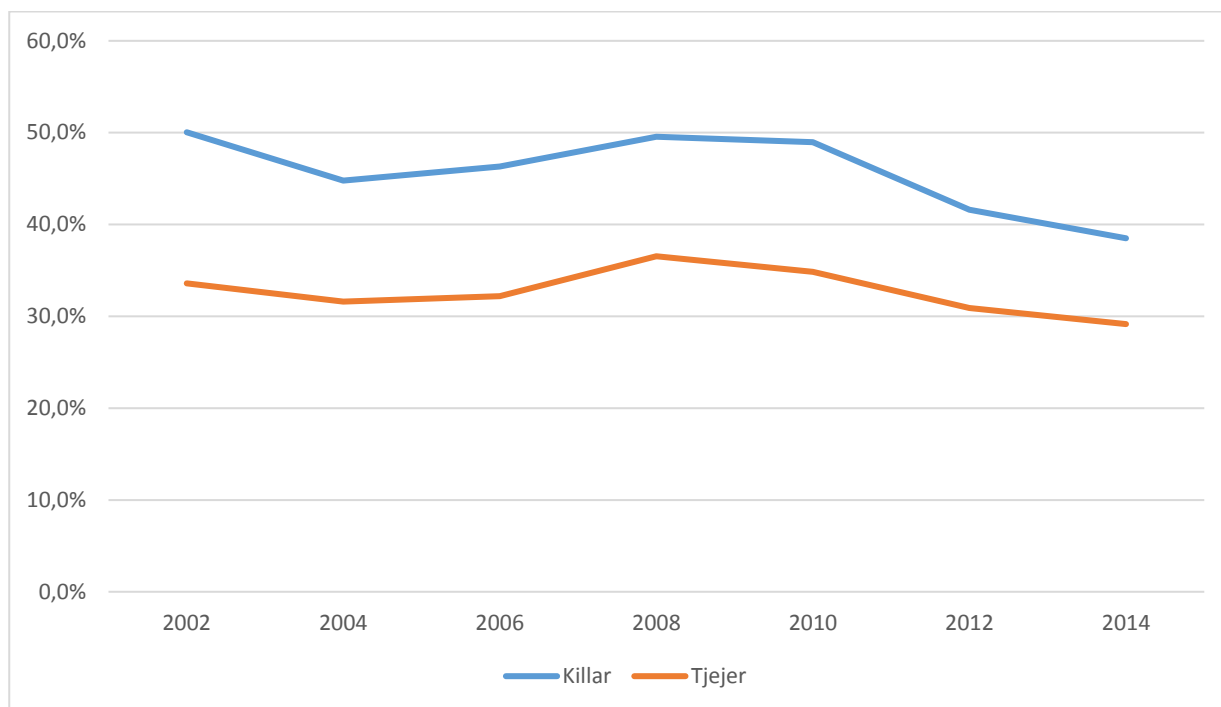
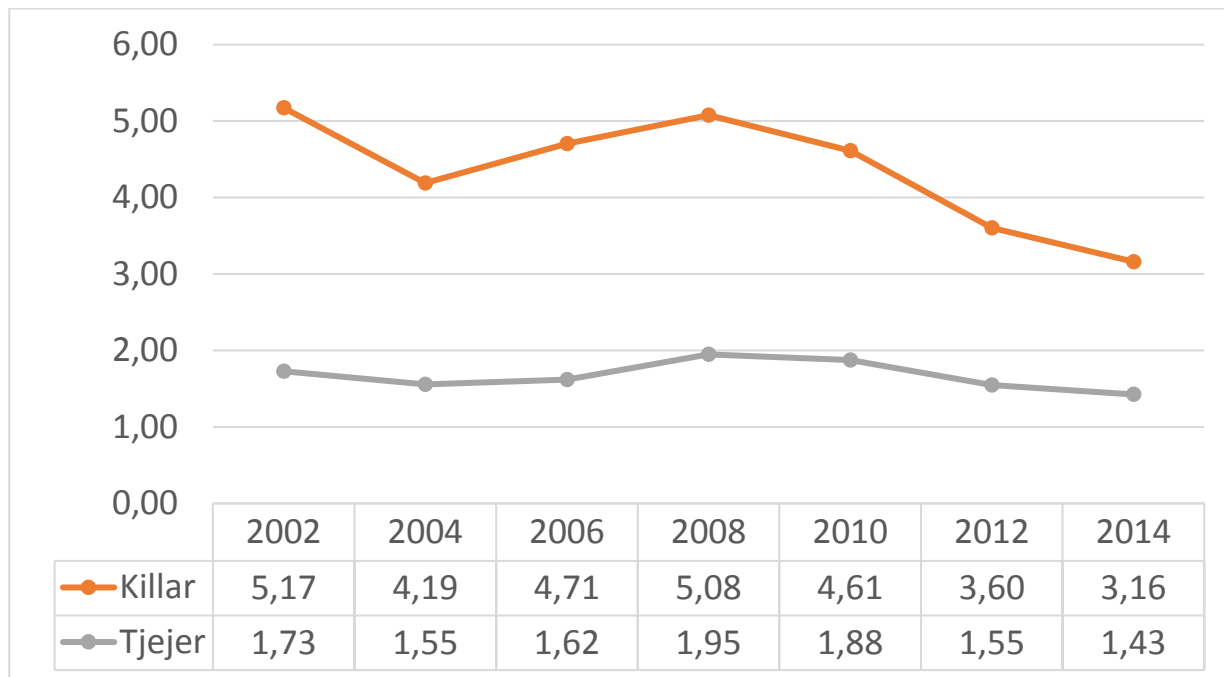

Diagram 5 visar andel killar och tjejer som begick minst 1 brott utifrån hur många killar respektive tjejer som besvarade på enkäten. Det visar även antal tjejer och killar som begick minst ett brott. Diagrammet visar att killarna är de som har varit mest brottsaktiva samtliga år trots att de har sjunkit i jämförelse med år 2002. Det framkommer även att både killarnas och tjejernas självdeklarerade brottslighet har sjunkit från 2002 till och med 2014, Tjejernas självdeklarerade brottslighet var 2002 33,6 % och killarnas var 50 %, det är en skillnad på 16,4 % procentenheter. Tjejer var som högst 2008 på 36,5% och killarna var som högst 2002. 2014 var den som lägst för båda könen, tjejernas var på 29,2 % och killarnas var på 38,5 %, vilket är en skillnad på 9,3 procentenheter. En jämförelse mellan 2002-2014 oavsett ökning och minskningar under åren visar på tjejernas brottslighet minskat med 4,4 procentenheter och att killarna minskat med 12,5 %. Detta visar på att killarnas brottslighet har minskat i större procentandel än tjejernas sedan 2002 till 2014 och att könsskillnader i brott därmed har minskat.

Diagram 6. Medelvärde på antal killar och tjejer i förhållande till totala antal brott utifrån självdeklarerad brottslighet

Diagrammet visar att år 2002 begick en kille i genomsnitt 5,17 brott utifrån den totala brottsligheten som begicks det året och i förhållande till antal killar i urvalet. Killarnas brottslighet har stadigt minskat sedan år 2002 och diagrammet visar att år 2014 begick en kille i snitt 3,16 brott. Det är en minskning på 2,01 brott i snitt per kille. Diagrammet visar att 2002 begick en tjej 1,73 brott i snitt och att det ökat under åren för att sedan minska år 2014 till 1,43 brott i snitt per tjej. Det är en minskning på enbart 0,3 brott i snitt per tjej.

Könsskillnader utifrån misstankeregistret

Diagram 7. Antal misstänkta för brott utifrån kön och år från Brå:s statistik

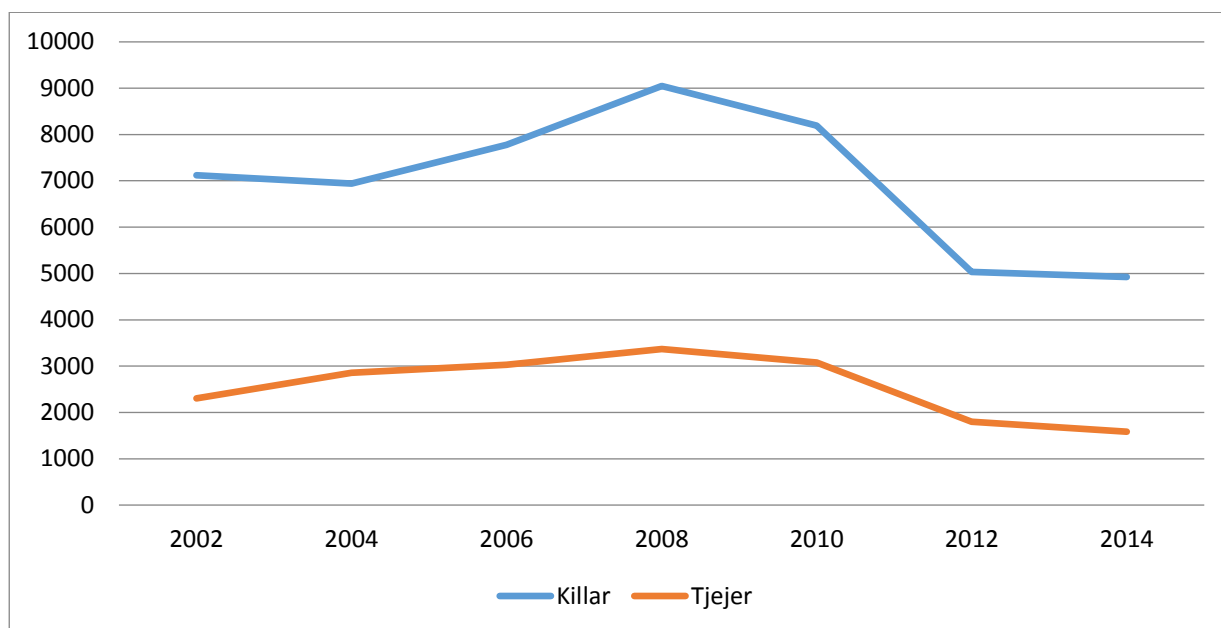
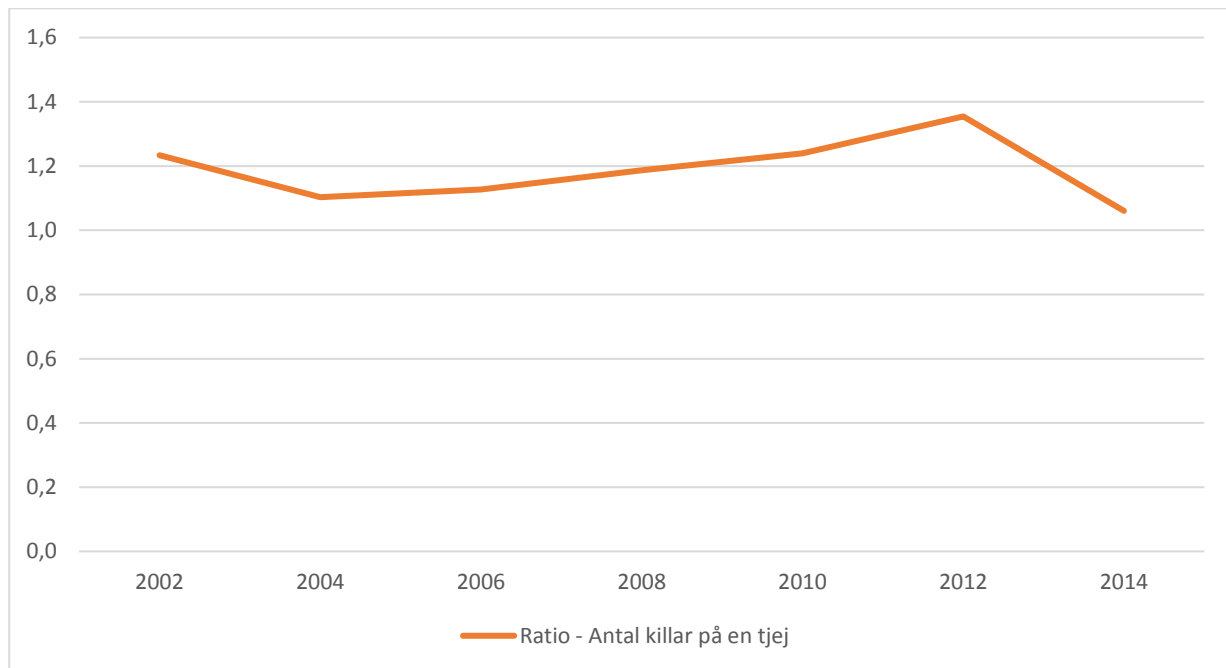

Diagram 7 visar killar och tjejer i åldern 15-16 år misstänkta för brott enligt Brottsförebyggande rådets statistik. 2002 var det 2306 tjejer d.v.s. 24.5 % av samtliga brottsmisstankar utifrån åldersspannet som blev anmälda och misstänkta för brott, sedan dess ökade det fram till 2010 och låg på runt 3000 tjejer. 2012 sjönk det till 1797 tjejer och 2014 var det 1584 tjejer d.v.s. 24.3 % av samtliga brottsmisstankar samt det lägsta antalet under hela perioden studien avser. Killar anmälda och misstänkta för brott var 2002, 7120 killar d.v.s. 75.5 % av samtliga brottsmisstankar utifrån 15-16 åringar och även 2004 var det liknande antal. Sedan ökade det 2006 och ännu mer 2008 då det gick upp till 9048 killar för att sedan sjunka ganska markant de kommande åren och slutligen hamna på 4924 killar d.v.s. 75.7 % av samtliga brottsmisstankar i åldersspannet år 2014.

Det som kan utläsas av diagrammet är att killarna misstänkta för brott har varit varierat med markanta höjningar och sänkningar. Trots det har killarnas misstankar sjunkit med 2196 personer sedan 2002 till 2014. Medan tjejerna misstänkta för brott har ökat för att sedan minska men inte minskat i lika hög utsträckning som killarna utan enbart med 722 tjejer sedan 2002.

Åkt fast för polisen utifrån könsskillnader

Diagram 8. Åkt fast för polisen i förhållande till könsskillnader ratio

Diagrammet visar hur många tjejer som åker fast för polisen i förhållande till en kille som åker fast för polisen. 2002 var det 1,23 killar som åkte fast i förhållande till en tjej. Det visar att killarna åkte fast 23 % mer än tjejerna i snitt. Sedan dess sjönk det till 1,1 och höll sig där under 2006 och 2008, för att sedan könsskillnaderna stegvis ökade igen. 2012 var den största skillnaden mellan killar och tjejer som åkte fast för polisen och var uppe på 1,35 d.v.s. en skillnad på 35 %. 2014 var 1,06 d.v.s. den minsta könsskillnaden sedan 2004 då det var 1,03. Det diagrammet visar, trots tidigare minskningar och ökningar i könsskillnader från 2002 till 2014, är att det har skett en minskning i könsskillnader utifrån att åka fast för polisen.

Analys

I analysens del tolkas resultaten och kopplas till studiens syfte och frågeställningar utifrån tidigare redovisad forskning och teori.

Könsskillnaderna i brottslighet kan utifrån resultatet ses som minskade. När det gäller samtliga brott är minskningen mellan könen 30 % från år 2002 till år 2014, från 2 killar på en tjej som begår brott till 1,7 killar på en tjej som begår brott. Både när det gäller de lindrigare och grövre brotten ser man en minskning mellan könen. De lindrigare brotten har stabilt minskat sedan 2002 och de grövre brotten har fluktuerat mer men ändå minskat. När det gäller de lindrigare brotten så är det 1,5 kille på en tjej som begår brott och en minskning med 20 %. När det gäller de grövre brotten så är det en minskning från 3,4 killar på en tjej som begår brott till 2,3 och en minskning med 1,1 kille per tjej. Trots det är det fortfarande killarna som står för den större delen av brottsligheten. Studiens resultat går i linje med det som framkommer i tidigare forskning om att killarna står för en högre andel av brottsligheten men att deras brottslighet minskar i högre grad än tjejernas. Killarna står också för en högre andel grövre brott och tjejernas andel lagförda brottslighet när det gäller lindrigare brott ökar. Killar är överrepresenterade i brott som inbrott och våldsbrott medan tjejer ofta registreras i brott som snatteri och narkotikabrott, vilket leder till en jämnare fördelning bland könen i dessa typer av brott. Resultatet är i enlighet med tidigare studier som visar minskade könsskillnader i brottslighet även i tidigare studier (jmf Socialstyrelsen, 2013:7ff ; Estrada, 2013:37; Brå, 2013:45; Svensson & Ring, 2007:199; Bäckman et al. 2014:400; Lauritsen et al. 2009:383ff; Estrada et al. 2015:1273ff).

Genusteoretiskt kopplar vi brottslighet och framför allt våldsamt beteende till maskulinitet och ett sätt för männen att upprätthålla och bekräfta den. Studien visar dock att tjejerna i större utsträckning än tidigare står för en större andel av den grövre brottsligheten, vilket utmanar de genusteoretiska teorierna. Teorin menar även att mäns makt ger fler legitima och illegitima möjligheter att begå brott jämfört med kvinnor. Tjejernas grövre brottslighet i jämförelse med killarnas minskar inte i samma utsträckning. Detta skulle kunna ses som att killar inte har lika stor makt att skapa möjligheter att begå brott som tidigare. Man skulle också kunna se det som att killarna inte behöver hävda sig i lika stor utsträckning som förut (jmf Karlsson & Pettersson, 2003:5; Messerschmidt, 1993:71 & 182).

Det blir även tydligt i genomgången att killarnas brottslighet i förhållande till samtliga ungdomar som är med i undersökningen har minskat med 12,5 procentenheter från år 2002 till år 2014. Tjejernas brottslighet har också minskat, dock endast med 4,4 procentenheter. När det gäller det totala antal brott som ungdomarna begick uppdelat i kön, framkommer det även där att killarnas brottslighet har minskat med 3,16 brott i snitt per kille i jämförelse med 2002. Medan för tjejerna är

minskningen inte alls lika stor utan handlar bara om 0,3 brott per tjej under samma period. Det innebär att killarnas totala brottslighet har minskat i större utsträckning än tjejernas. Minskningen i könsskillnader skulle kunna ses utifrån tolkningen att när samhällets förväntningar förändras, så blir det tydligt hur individ- och samhällsstrukturen påverkar varandra. Samhällsförhållanden påverkar individers uppträdanden och uppmuntrar eller begränsar beteenden och handlingar vilket befäster en genustillhörighet. Dessa strukturer kan dock utmanas och förändra vad som anses maskulint och feminint. Tidigare associationer till feminint som ”underordnad”, ”passiv”, och ”svag”, och till maskulint som i ”överordnad”, ”aktiv” och ”stark” påverkas i och med samhällets normer och roller. Ungdomarnas egen bild påverkas av samhällets syn och killarnas minskade brottslighet kan förstås utifrån detta. Killarna behöver inte i samma utsträckning visa sig vara aktiva och starka och tjejerna behöver inte vara passiva och svaga på samma sätt som tidigare (jmf Shoemaker, 2000:235f; Pettersson, 2003:142, Lander, 2003:33; Messerschmidt, 1993:63; 1997:5ff; 2004:40).

När det gäller att åka fast för polisen visar resultatet att könsskillnaderna även där har minskat. Det är bara 6 % skillnad mellan en kille som åker fast för polisen i förhållande till en tjej år 2014. Medan det var 23 % skillnad år 2002. Det är en minskning med 17 procentenheter som tydligt visar en minskning mellan könen. Tidigare studier från USA visar att tjejer i större utsträckning arresteras för våldsbrott. Denna studie visar utifrån självdeklarerad brottslighet att tjejer i större utsträckning än tidigare arresteras för brott och även den registrerade brottsligheten i studien visar att tjejernas misstankar inte minskat i samma utsträckning som killarnas. Däremot går det inte att veta om det handlar om våldsbrott eller annan typ av brottslighet utifrån studien (Steffensmeier et al. 2005:356; Lauritsen et al. 2009:364).

Anledningarna till vad ökningen beror på skiljer sig åt i studierna. Den ena studien menar att det handlar om att fler tjejer grips och konstruktionistiska perspektiv på utvecklingen (Steffensmeier et al. 2005:387ff). Den andra förklaringen handlar om att det har skett en förändring i tjejers beteende som gör att de begår fler brott än tidigare på grund av kvinnlig frigörelse, ökad makt och frihet (Lauritsen et al. 2009:364). Resultaten i studien stämmer inte överens med den andra förklaringen, eftersom tjejernas brottslighet inte har ökat i den utsträckningen för att tala om en frigörelse från tidigare brottsmönster. Däremot visar resultaten att tjejer grips i större utsträckning än tidigare och att det snarare har att göra med samhällets syn på att ungdomsbrottsligheten har förändrats och att det är mer fokus på tjejer än tidigare.

Tidigare forskning (Steffensmeier et al. 2005:387ff; Estrada et al. 2014:1273ff) tar även upp och stärker hypotesen om konstruktionistiska förklaringar genom begreppet ”net-widening” som

innebär en minskning i synen och toleransen för brottslighet där tjejer skulle identifieras som brottsförövare i större utsträckning än tidigare. Det är också i linje med studiens resultat eftersom om man jämför minskningen i att åka fast för polisen med den självdeklarerade brottsligheten så skulle det innebära att tjejer i större utsträckning begår brott än tidigare, vilket resultatet inte tyder på. Resultaten visar snarare bara att tjejernas brottslighet inte minskar i lika stor utsträckning som killarnas. Utifrån resultaten kan man se att minskningen i könsskillnader utifrån att åka fast för polisen talar för att tjejer i större utsträckning grips och på förändringar i polisarbetet. Det motsäger även tidigare forskning om att det skulle handla om tjejers beteende och att de begår fler brott.

Den teoretiska genomgången i studien (Pollak 1953:21 & 167f; Chesney-Lind, 2002:81ff) visar dels på att redan på 50-talet så menade man att kvinnor och män behandlades olika i rättsystemet och att kvinnors brottslighet hade underskattats och dels att kvinnlig brottslighet genom tiderna har ignorerats, bagatelliserats och till och med förnekats vilket lett till att öka allmänhetens medvetenhet om kvinnlig brottslighet. Detta leder till att polisen och andra samhällsliga instansers bild har påverkats. Den teoretiska genomgången förstärker den tidigare forskningen och resultaten i studien utifrån att tjejernas brottslighet uppmärksammas på ett annat sätt än tidigare genom att de åker fast för polisen i större utsträckning än tidigare samt att deras brottsmisstankar inte minskar lika mycket som killarnas.

I motsats till tjejernas brottslighet så visar den teoretiska genomgången (Cohen & Felson, 1979 i Estrada et al. 2015:1276) att killarnas brottslighet har uppmärksammas under längre tid, vilket har lett till olika metoder för att bekämpa killarnas brottslighet, bland annat genom polisiära strategier som "hot spots" men också mer generella åtgärder för att minska alkoholkonsumtionen som i sin tur kan leda till brottslighet. I förhållande till studiens resultat skulle detta kunna förklara varför killar inte åker fast för polisen i lika hög utsträckning som tidigare samt varför deras minskning i förhållande till tjejernas är större i både den självdeklarerade brottsligheten men även i den registrerade brottsligheten.

Även när man jämför den självdeklarerade brottsligheten med den registrerade brottsligheten från Brå, så visar den också att könsskillnaderna i brottslighet har minskat. Den visar också på att killarna inte lika ofta blir misstänkta för brott som tidigare och att brottsmisstankarna har minskat med 2196 personer sedan år 2002. Tjejernas misstankar visar också på en minskning men enbart med 722 tjejer sedan år 2002. I likhet med den självdeklarerade brottsligheten kan minskningen av könsskillnaden förklaras med att killarnas brottslighet har minskat i större grad än tjejernas. Som tidigare nämnt kan genuskonstruktioner i samhället förklara minskningen utifrån förutbestämda

roller och samhällets normer. Genom att rollerna förändras och utmanas så vidgas även samhällets förväntningar och roller på könen. Det faktum att killarnas minskning i brott är större än tjejernas, utifrån självdeklarerade och även registrerad brottslighet, skulle kunna ses utifrån att rollerna har förändrats och därmed även samhällets förväntningar. Samhället förväntar sig inte att killarna behöver begå brott i samma utsträckning och tjejerna anses inte behöva följa någon idealbild för att ses som passande och anständiga utan kan också begå brott (jmf Lander 2003:39ff).

I båda statistikkällorna framkommer det att tjejernas minskning inte har varit lika stor som killarnas. Det skulle kunna förklaras utifrån det Messerschmidt lyfter om att kön bör ses som mer flytande och komplext och att kön är situationellt. Detta genom att kön ses som en social konstruktion och påverkas av omständigheter och förhållanden. På grund av att tjejernas minskning i brott inte är lika stor som killarnas skulle det kunna ses utifrån att de får större utrymme i förhållande till killarna att begå brott eftersom de anpassar sitt agerande och uppträdande efter situationen. Tidigare kanske det var killarna som fyllde det utrymmet och agerade i situationen (jmf Messerschmidt, 1997:12).

Studiens resultat stämmer inte överens med tidigare svensk forskning (Estrada et al. 2014:1273ff) när det gäller att det inte har skett någon förändring i de grövre brotten utan enbart bland de lindrigare brotten. Studiens resultat visar på förändring i både lindrigare och grövre brottslighet och att den största förändringen har skett i grövre brottslighet. Den stämmer mer överens med amerikansk forskning, där tjejer står för en större andel av våldsbrottsligheten än tidigare. Misshandel är dock endast en brottstyp bland de grövre brotten i denna studie (jmf Steffensmeier et al. 2005:356; Lauritsen et al. 2009:364). Studiens resultat stämmer inte heller överens med tidigare studier som visar på skillnader i misstankestatistiken kontra självdeklarerade studier. Ökningarna i tjejers våldsbrottslighet kan endast påvisas i misstankeregistret och inte i de självdeklarerade studierna (jmf Steffensmeier et al. 2005:395). Båda statistikkällor pekar åt samma riktning i denna studie.

Den ökade brottsligheten under 2008 och 2010, både i den offentliga statistiken och i den självdeklarerade brottsligheten, skulle kunna förklaras utifrån den tydliga reaktionsförändringen som skedde i och med definitionen av våld, men även om att se brott och anmäla i större utsträckning än tidigare. Denna tydliga reaktion kan ha påverkat hur ungdomarna definierar sin egen brottslighet utifrån att samhället i större utsträckning än tidigare definierar händelser som brottsliga istället för att själv försöka lösa konflikter i skolan t.ex. Denna reaktionsförändring gäller också hela Sverige och inte bara Stockholm (jmf Estrada, 2010:320ff; Steffensmeier et al. 2005:367).

Avslutningsvis kan analysen sammanfattas genom att könsskillnaderna i brott har minskat när det gäller samtlig brottslighet utifrån både självdeklarerad brottslighet och registrerad brottslighet. Minskningen kan förklaras genom att killarnas brottslighet har minskat i stor utsträckning och att tjejernas inte har minskat i lika stor utsträckning. Studien visar även att tjejer i större utsträckning än tidigare och i förhållande till självdeklarerad brottslighet åker fast för polisen. Resultaten i studien går i linje med att det handlar om en förändrad samhällsbild av tjejer som begår brott och inte att det beror på tjejernas beteende i sig, eftersom tjejernas brottslighet inte har ökat i någon större utsträckning. Dessa resultat stämmer överens med tidigare forskning om att den förändrade bilden påverkar samhällets normer och förväntade roller som i sin tur påverkar samhällets instanser som upptäcker tjejernas brottslighet i större utsträckning än tidigare. Resultaten motsäger också tidigare forskning som menar att det handlar om ett förändrat beteende och en ökning i tjejers brottslighet. En möjlig förklaring med hänvisning till teorierna om könsskillnader i brott är att killarnas brottslighet har varit mer känd under en längre tid och fler riktade insatser har kunnat göras för att minska deras brottslighet, vilket också kan vara en anledning till minskningen.

Avslutande diskussioner

Syftet med denna studie har varit att undersöka hur könsskillnader i brottslighet har sett ut från 2002-2014 gällande ungdomar i årskurs 9 med utgångspunkt ur Stockholmsenkäten och även i registrerad brottslighet. Utifrån tidigare forskning och teorienomgången har det funnits två spår som förklarar könsskillnaderna i brottslighet. Den ena riktningen har handlat om att minskningen i könsskillnader beror på en ökning av tjejers brottslighet och att det kan förklaras utifrån att deras beteende har förändrats genom den frigörelse de har gjort i samhället de senaste decennierna. Den andra riktningen har handlat om att tjejers registrerade brottslighet har ökat i och med att de i större utsträckning än tidigare har registrerats för brott och att det beror på att samhället har en annan syn och tolerans på tjejers brottslighet än tidigare som leder till förändringar i samhällets åtgärder.

I stora delar av den tidigare forskningen och även i teoridelen försöker man förklara könsskillnaderna utifrån tjejernas ökande brottslighet. Det som blir tydligt i denna studie och som även i viss tidigare forskning är att gender gap minskning till stor del handlar om att det är killarnas brottslighet som har minskat i större utsträckning än tidigare. De få förklaringar som kan identifieras handlar om polisiära insatser mot killars brottslighet. Trots att det i stort sett alltid har varit mest fokus på killarnas brottslighet i jämförelse med tjejernas får man inte glömma den viktiga aspekten av att deras minskning bör ses och förklaras. Killarnas minskade brottslighet skulle kanske kunna förklaras utifrån en samhällsförändring som skett de senaste åren, där allt fler killar är hemmasittande i större utsträckning än tidigare (jmf Dagens samhälle, 2016).

Att tjejernas brottslighet inte minskat i lika stor utsträckning som killar går emot de teorierna som menar på att det handlar om tjejernas beteende och feminitet. De teorier som skulle kunna förklara det handlar snarare om att kön är komplext och flytande och påverkas av situationen i sig, där tjejer inte längre behöver leva upp till samhällets normer på samma sätt som tidigare. Det skulle också vara intressant att se om de finns andra samhällsförklaringar som påverkar tjejernas brottslighet.

Andra resultat som studien visar på är att könsskillnaderna minskar i samtlig brottslighet men även både i de lindrigare och grövre brottstyperna i studien. Det som är intressant med det är att det skiljer sig från tidigare svensk forskning som har visat på att minskningen främst beror på de lindrigare brotten. Det som också är intressant är att definitionen av grövre brottslighet i denna studie utgår från samma brottstyper som oftast är vanligare bland killar än tjejer enligt tidigare forskning. Trots att killarna fortfarande står för en stor andel av den grövre brottsligheten så är det intressant att tjejernas grövre brottslighet har ökat i förhållande till killarnas. Framför allt eftersom en av brottstyperna är misshandel och våldsamt beteende som främst kopplats till maskulinitet.

Något som måste tas upp är ”net-wideing” som är ett viktigt begrepp i diskussionen om gender gap, och som visar att minskningen i könsskillnaderna beror på att samhällets och framför allt polisens syn på tjejers brottslighet har förändrats samt att det fokuseras mer på de lindrigare brotten. Som nämnt ovan handlar det i den tidigare svenska forskningen om lindrigare brott men i den amerikanska studien handlar det om de lindrigare våldsbrotten, vilket är i linje med denna studie. Det skulle vara intressant att se vilka brott ungdomarna självdeklarerar att de åker fast för, för att kunna göra en bättre jämförelse. Men den datan saknas i studien och därmed en begränsning för vidare tolkning.

Några viktiga slutsatser att ta med sig från studien är att tjejer åker fast för polisen i större utsträckning än tidigare och att det bara skiljer 6 % mellan könen 2014. Förändringen är i linje med tidigare forskning och teoridelen som beskriver minskningen i könsskillnader utifrån att mer fokus ligger på tjejers brottslighet än tidigare. Att tjejernas brottslighet inte har setts på samma sätt som killarnas är något som har diskuterats länge och som är viktigt att uppmärksamma i samhället på ett annat sätt än tidigare.

Något förvånande är att resultatet inte visade på större könsskillnader utifrån den offentliga statistiken. Dock är det också en begränsning med studien att den offentliga statistiken inte beskriver Stockholms ungdomars brottslighet utan hela Sveriges, där det självklart kan förekomma skillnader mellan en storstad och mindre städer. Men som nämnts i metod delen så menar Brå på att utvecklingen i Sverige generellt bör spegla utvecklingen i Stockholm, då Stockholm och även större län står för en stor del av brottsligheten.

Det som hela studien på olika sätt visar är att den bekräftar tidigare forskning om att förändringen i könsskillnaderna beror på samhällets reaktioner på brott och inte tjejers ökade brottsliga beteende. Men könsskillnadernas minskning bör även ses utifrån killarnas minskning i brott och tjejernas inte lika stora minskning i brott. Detta leder till ett nytt sätt att se på ungdomsbrottslighet i förhållande till könsskillnader men även i förhållande till tjejers och killars brottslighet. Könsskillnaderna förklaras i förhållande till varandra och könen och det är det som är syftet med studien. Men det finns också sätt att se på brottsligheten utifrån enbart killarnas och tjejernas brottslighet men det innebär en annan studie med ett annat syfte.

Studien skulle kunna ha utvecklats mer genom att anpassa vissa frågor ytterligare i enkäten utifrån syftet, det hade till exempel varit av intresse att veta vilka brott som ungdomarna åker fast för polisen för att kunna göra djupare analys. Det hade också varit intressant att ta del av längre tidsserier för att få en större bild av utvecklingen utifrån könsskillnader på brottsligheten. Hade det

funnits mer tid hade man också kunnat jämföra även årskurs 2 på gymnasiet för att se hur könsskillnader såg ut bland äldre ungdomar. Slutligen som nämnt ovan hade det varit intressant att ta del av registerdata med brottsutvecklingen utifrån kön i Stockholm för att kunna göra en ännu tydligare koppling och analys. Men också utifrån specifika brott för att kunna kategorisera de utifrån lindriga och grövre brott som gjorts med den självdeklarerade data. Detta skulle kunna vara förslag på framtida forskning.

Andra förslag på framtida forskning är att studera killarnas minskande brottslighet och försöka förstå vad den beror på och står för. Samhället har förändrats de senaste decennierna och min uppfattning är att ungdomarnas liv inte ser ut på samma sätt som tidigare och det skulle vara av intresse att se hur killarnas brottslighet har påverkats av det. Annat förslag på framtida forskning är att studera varför tjejernas brottslighet inte minskat i lika stor utsträckning och i förhållande till killarnas brottslighet. Kanske kan det även där gå att finna mer djupgående slutsatser från samhällsförändringen och hur man ser på tjejer i dagens samhälle. En studie som skulle innefatta båda dessa synvinklar skulle vara intressant och av vikt för att djupare förstå könsskillnaderna men då utifrån en annan kontext än den som denna studie avser.

Källförteckning

Litteraturförteckning

Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.

Brå. (2008) *Barn som begår brott. Socialtjänsten och polisens åtgärder*. Rapport 2008:11. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brå. (2013) *Brott bland ungdomar i årskurs nio. Skolundersökningen om brott 1995–2011*. Rapport 2013:3. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brå. (2014) *Personer misstänkta för brott. Slutlig statistik 2014*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Bäckman, O., Estrada, F., Nilsson, A., & Shannon, D. (2014) "The life course of young male and female offenders." *The british journal of criminology*, vol. 54(3), 393-410.

Chesney-Lind, M. (2002) *Criminalizing victimization: The unintended consequences of pro-arrest politics for girls and women*. *Criminology and Public Policy* 2: 81–90.

Connell, R., Pearse, R. (2015) *Om genus*. Göteborg: Daidalos.

Djurfeldt, G, Larsson R, Stjärnhagen O (2010) *Statistisk verktyglåda – bivariat analys . Del 1*. Studentlitteratur: Lund.

Estrada, F., Granath, S. (2008) *Ungdomsbrottslighet*. I BRÅ 2008:23
Brottsutvecklingen i Sverige fram till år 2007.

Estrada, F. (2013) "Ungdomsbrottslighetens utveckling, omfattning och struktur." I Estrada, F., & Flyghed, J. (red.), *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur AB.

Estrada, F., Flyghed, J. (2013) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur.

Estrada F, Bäckman, O & Nilsson, A. (2015) "The darker side of equality? The declining gender gap in crime: historical trends and an enhanced analysis of staggered birth cohorts." *The british journal of criminology* vol 56, 1272-1290.

Hirdman, Y. (2001) *Genus – om det stabila föränderliga former*. Malmö: Liber AB

Hollari, S. (2008) *Kvinnors brottslighet*. I BRÅ 2008:23 Brottsutvecklingen i Sverige fram till år 2007.

Karlsson, J., Pettersson, T. (2003) *Fokusgruppsintervjuer med ungdomar om genus och våld*. Stockholm: Kriminologiska institutionen Stockholms universitet.

Kordon, S. och Wetterqvist, A. (2010) *Gärningsmannen är en kvinna – en bok om kvinnlig brottslighet*. Blue Publishing.

Lander, I. (2003) "Genus, normalitet och avvikelse" i Lander, I., Pettersson, T. & Tiby, E. (red) *Femininiteter, maskuliniteter och kriminalitet – genusperspektiv inom svensk kriminologi*, s. 21-45, Lund: Studentlitteratur.

Messerschmidt, J.W. (1993) *Masculinities and crime: critique and reconceptualization of theory*. Lanham, Md.: Rowman & Littlefield.

Messerschmidt, J.W. (1997) *Crime as structured action: gender, race, class, and crime in the making*. London: SAGE.

Messerschmidt, J.W. (2004) *Flesh and blood: adolescent gender diversity and violence*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Publishers.

Pettersson, T. (2003) "Våld som iscensättning av femininitet?" i Lander, I Pettersson, T. & Tiby, E. (red.) *Femininiteter, maskuliniteter och kriminalitet. Genusperspektiv inom svensk kriminologi*. Lund: Studentlitteratur.

Pollak, O. (1953) *Kvinnan som brottsling*. Stockholm:Geber.

Shoemaker. J. D. (2000) *Theories of delinquency*. New York: Oxford university press.

Socialstyrelsen (2013) Unga och brott i Sverige: underlagsrapport till Barns och ungas hälsa, vård och omsorg 2013.

Steffensmeier, D., Schwartz, J., Zhong, H., & Ackerman, J. (2005) An assessment of recent trends in girls' violence using diverse longitudinal sources: is the gender gap closing? *Criminology*, vol. 43(2), 355-406.

Svensson, R., & Ring, J. (2007) Trends in Self-Reported Youth Crime and Victimization in Sweden, 1995-2005. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, vol. 8(2), 185-209.

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Elanders Gotab.

Elektroniska källor

Brå (2016) Misstänkta personer. Tillgänglig: <http://www.bra.se/bra/brott-och-statistik/statistik/misstankta-personer.html> (Hämtad 2016-12-29)

Höök, L, Öhman A, Sanandaji, N. 2016. Alarmerande många elever borta från skolan. Dagens samhälle. <http://www.dagensamhalle.se/debatt/alarmerande-manga-elever-borta-fran-skolan-26096>. (Hämtad 2016-12-22)

Stockholm stads (2014) <http://www.stockholm.se/PageFiles/1246063/Stadsovergripande-resultat-for-tobak-alkohol-narkotika-och-brott-presentation.pdf> (Hämtad 2016-11-23)

Tekniska rapporter

Utrednings- och statistikkontoret (2006) Drogvaneundersökning 2006 - teknisk rapport.

Utrednings- och statistikkontoret (2008) Drogvaneundersökning 2008 - teknisk rapport.

Utrednings- och statistikkontoret AB (2010) *Stockholmsenkäten 2010 - teknisk rapport*.

TNS SIFO (2012) *Stockholmsenkäten 2012 - teknisk rapport*.

Markör (2014) *Stockholmsenkäten 2014 - teknisk rapport*.

Bilagor

Bilaga 1: Utklipp från Stockholmsenkäten – frågor om brott

FRÅGOR OM BROTT

75. Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

	Ingen gång	1-2 gånger	3-5 gånger	6-10 gånger	Mer än 10 gånger
Snattat?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Klottrat/olaglig graffiti?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Stulit en cykel?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Stulit en moped eller motorcykel?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Stulit en bil?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Tvingat någon att ge dig pengar, mobiltelefon eller något annat värdefullt?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Med avsikt förstört saker som inte var dina (t.ex. fönsterrutor, gatlampor, cyklar)?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Använt annans/falsk legitimation?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Tagit pengar hemma som inte var dina?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Smitit från betalning (t.ex. bio, kafé etc)?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Tvingat någon att ha sex med dig?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Stulit ur någons ficka?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Stulit något annat som vi inte frågat om?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

	Ingen gång	1-2 gånger	3-5 gånger	6-10 gånger	Mer än 10 gånger
Köpt något som du vet var stulet?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Sålt något som var stulet?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Tjuvåkt på tunnelbanan eller pendeltåget?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Gjort inbrott i bil, affär, kiosk eller annan byggnad?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Med avsikt slagit någon så att du tror eller vet att han/hon behövde sjukvård?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Burit vapen (t.ex. kniv eller knogjärn)?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

76. Hur gammal var du första gången du gjort något av ovanstående?

..... år 2 Har aldrig gjort något av ovanstående 3 Vet inte

77. Har du någon gång åkt fast för polisen?

1 Ja 2 Nej